

УДК 378.147:61

DOI 10.11603/me.2414-5998.2021.1.11700

О. О. ГайдуковаORCID <https://orcid.org/0000-0002-1254-3614>**Є. Я. Ніколенко**ORCID <https://orcid.org/0000-0002-7653-0644>**Г. С. Кратенко**ORCID <https://orcid.org/0000-0001-7019-5593>*Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна***ДОСВІД МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ХАРКІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА В ГАЛУЗІ
ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ: СПРИЯТЛИВІ ФАКТОРИ ТА ОБМЕЖЕННЯ****O. O. Gaidukova, E. Ya. Nikolenko, G. S. Kratenko***V. N. Karazin Kharkiv National University***EXPERIENCE OF THE SCHOOL OF MEDICINE OF
V. N. KARAZIN KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY IN THE FIELD OF
INTERNATIONALIZATION: FAVORABLE FACTORS AND LIMITATIONS**

Анотація. Актуальність статті обґрунтовується беззаперечним впливом процесів інтернаціоналізації як на ефективність, так і на міжнародну конкурентоспроможність університетів, внаслідок чого вони перетворюються на активних учасників світового ринку освітніх послуг.

У статті визначено основні особливості інтернаціоналізації освіти у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна в умовах глобалізації та проаналізовано основні акценти інтернаціоналізації. Відзначено, що університет здійснює активну роботу над міжнародним іміджем та підвищенням привабливості серед іноземців і має значні успіхи, про що свідчать високі рейтингові місця у міжнародних системах ранжування. Медичний факультет також поступово долучається до використання можливостей інформаційних технологій, а відтак і технологій дистанційної освіти для інтернаціоналізації вищої медичної освіти, що відкриває нові перспективи і можливості. В університеті акцентовано увагу на академічній мобільності та створюються сприятливі умови для її реалізації. Участь у міжнародних наукових колабораціях, конференціях, форумах, програмах двостороннього і багатостороннього міждержавного обміну в рамках міжнародних освітніх та наукових програм є одним із головних напрямів інтернаціоналізації. У статті висвітлено питання місця інтернаціоналізації вищої освіти у стратегічному управлінні університетом; зазначено останні інтернаціоналізаційні тенденції; перераховано позитивні аспекти інтернаціоналізації вищої освіти, а також елементи, які необхідно розвивати в умовах інтернаціоналізації.

Ключові слова: інтернаціоналізація; вища медична освіта; університет.

Abstract. The relevance of the article is justified by the undeniable impact of internationalization processes on both the efficiency and international competitiveness of universities, as a result of which they become active participants in the global market of educational services.

The main features of educational internationalization at V. N. Karazin Kharkiv National University in the conditions of globalization are defined in the article and the basic accents of internationalization are analyzed. It is noted that the university is actively working on its international image and increasing its attractiveness to foreigners having significant success, as evidenced by the high ranking in international rating systems. The Faculty of Medicine is also gradually joining to the use of information technology and distance education technologies to internationalize higher medical education, which opens up new prospects and opportunities.

The university focuses on academic mobility and creates favorable conditions for its implementation. Participation in international scientific collaborations, conferences, forums, programs of bilateral and multilateral interstate exchange within the framework of international educational and scientific programs are also one of the main internationalization vectors. The article highlights the place of higher education internationalization in the strategic management of the university; the latest internationalization trends are indicated; the positive aspects of higher education internationalization are listed, as well as elements that should be developed in the context of internationalization.

Key words: internationalization; higher medical education; university.

© О. О. Гайдукова, Є. Я. Ніколенко, Г. С. Кратенко

Вступ. На сучасному етапі розвитку вищої медичної освіти триває пошук шляхів підвищення ефективності освітньої та науково-дослідної роботи, доведення її до кращого світового рівня, розширення мобільності викладацького складу й студентів. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти актуалізують необхідність інтеграції вітчизняної науки та професійної освіти до міжнародного інтелектуального простору [5]. Зміни саме у медичній освіті є невід’ємною складовою трансформації системи охорони здоров’я в цілому. Підвищити конкурентоспроможність вищої медичної освіти в Україні, вивести її на якісно новий рівень і внаслідок цього підвищити якість надання медичних послуг дозволять системні і послідовні зміни. Для вирішення даного питання в Україні розроблено комплексний підхід і Кабінетом Міністрів України у 2019 р. схвалено Стратегію розвитку медичної освіти [11].

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (ХНУ ім. В. Н. Каразіна) є найстарішим осередком вищої медичної освіти на теренах України та продовжувачем кращих її традицій. Аналіз статуту ХНУ ім. В. Н. Каразіна показує, що інтернаціоналізація вищої освіти декларується як принцип освітньої діяльності університету, а у Програмі розвитку ХНУ ім. В. Н. Каразіна на період 2015–2020 років інтернаціоналізація позиціонується як стратегічний напрямок [8].

Мета статті – проаналізувати основні акценти інтернаціоналізації медичного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна, показати кореляційні зв’язки між ступенем інтернаціоналізації університету та його високими показниками у світових рейтингах, навести позитивні аспекти інтернаціоналізації вищої освіти та обмежуючі фактори.

Теоретична частина. Вища освіта як важлива сфера суспільного розвитку та рушійна сила економіки знань також характеризується трансформаційними процесами в напрямі інтернаціоналізації вищої освіти. Економічне обґрунтування інтернаціоналізації вищої освіти виявляється в перевагах для національної економіки та окремих університетів внаслідок експорту освітніх і дослідницьких послуг, залучення іноземних студентів, талановитих викладачів і науковців, можливості отримання грантового фінансування як студентами і викладачами, так і університетами [6, 9].

На основі теоретичного аналізу матеріалів офіційного сайту університету встановлено основні напрямки інтернаціоналізації [7, 8]:

- освітні послуги для іноземних студентів;

- участь у міжнародних грантових програмах, конференціях, семінарах, симпозіумах;

- співпраця із закордонними освітніми, практичними, державними та недержавними організаціями і закладами у доменах освіти, науки, практичної медичної діяльності та культури.

Медичний факультет, як складова частина ХНУ імені В. Н. Каразіна, більшою чи меншою мірою використовує такі форми міжнародного співробітництва, як:

- індивідуальна мобільність: мобільність студентів, професорсько-викладацького та адміністративного складу в освітніх цілях;

- мобільність освітніх програм та інституційна мобільність;

- формування нових міжнародних стандартів освітніх програм;

- інтеграція в навчальні програми міжнародних елементів й освітніх стандартів;

- інституційне партнерство: створення стратегічних освітніх альянсів [7].

Варто зазначити, що рівень інтернаціоналізації можна оцінити через призму показників частки іноземних студентів та викладачів в університетському середовищі. Сьогодні медичний факультет Каразінського університету є одним із провідних медичних вищих навчальних закладів України з підготовки фахівців другого (магістерського) рівня за спеціальністю 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров’я» кваліфікації «Магістр медицини. Лікар» зі славетною історією та традиціями, які органічно переплетені з інноваційними підходами до освітнього процесу та інтеграцією до нього сучасних технологій. У цей час на медичному факультеті отримують вищу медичну освіту понад 4500 студентів із 60-ти країн світу. Підготовка студентів проводиться українською та англійською мовами на 14 кафедрах факультету [2, 7].

Висока якість класичної університетської медичної освіти високо оцінили студенти з усіх куточків планети: у теперішній час на медичному факультеті проходять навчання студенти з України, Росії, США, Ізраїлю, Уганди, Франції, Болгарії, Туркменістану, Узбекистану, Йорданії, Сирії, Іраку, Ірану, Індії, Пакистану, Палестини, Тунісу, Лівану, Марокко, Азербайджану, Судану, Афганістану, Алжиру, Кувейту, Кот д’Івуару, Саудівської Аравії, острова Маврикій, Бахрейн, Папуа Нової Гвінеї та багатьох інших країн [2].

Критеріями вибору іноземцем університету є імідж навчального закладу, спеціальність, освітні

пропозиції. Тому в умовах постійного зростання конкуренції між університетами України окремою перевагою ХНУ імені В. Н. Каразіна є підвищення якості та розширення діапазону освітніх послуг шляхом інтернаціоналізації та створення необхідних умов навчання іноземними мовами.

2012 р. в ХНУ імені В. Н. Каразіна створено відділ міжнародних програм та академічної мобільності, який є структурним підрозділом університету, що входить до Центру міжнародного співробітництва університету. Відділ відповідає за організацію і контроль міжнародних програм та академічної мобільності. Завданнями відділу є організація та супровід програм академічного і науково-технічного співробітництва, організація обміну фахівцями з іноземними закладами вищої освіти та організаціями. Діяльність відділу спрямована на забезпечення активної академічної мобільності студентів, аспірантів, докторантів та професорсько-викладацького складу університету. Окрім цього, відділ здійснює збір й обробку інформації про діяльність міжнародних фондів та інституцій, які надають гранти і стипендії українським науковцям та студентам [8]. Основним наслідком академічної мобільності студентів є забезпечення майбутніх лікарів можливістю отримати якісну освіту за обраним напрямом професійної підготовки у визнаних наукових і освітніх центрах, надати їм доступ до світових провідних наукових центрів, розширити їх пізнання в усіх сферах медичної культури, розвинути новий тип мислення громадянина світу [1, 12].

Міжнародні проекти та програми, в яких бере активну участь ХНУ імені В. Н. Каразіна [8]:

- Erasmus+;
- Horizon 2020;
- DAAD;
- Fulbright.

Університет є співзасновником Євразійської асоціації університетів, входить до Всесвітньої та Європейської асоціацій університетів і низки провідних науково-дослідних асоціацій та освітніх спільнот.

Відповідно до «Стратегії гармонізації державного управління країн ЄС та Східного Партнерства», в нашому університеті передбачено й впровадження міжнародних програм студентського обміну та програм подвійних дипломів між найбільшими українськими університетами і провідними університетами ЄС [8].

З метою забезпечення й оптимізації присутності університету на міжнародних заходах та майдан-

чиках, у міжнародних академіях, культурному та громадському середовищі діє проект «Англійська мова в освітньому процесі». Серед англійськомовних освітніх програм в університеті наявна більшість факультетів, у тому числі і медичний факультет.

В університеті створено умови для підвищення рівня володіння англійською мовою викладачів немовних спеціальностей (навчання у Лінгвістичному центрі та Міжнародному центрі мовної сертифікації). Значний відсоток викладацького складу університету володіє таким рівнем англійської мови, що дозволяє їм повноцінно і належним чином брати участь в освітньому, науковому та професорському житті і на національному, і на міжнародному рівнях [10].

Стратегічною метою розвитку університету як дослідницького закладу є максимальне наближення до основних показників провідних університетів і створення передумов для входження до 500 кращих університетів у визнаних 11 університетських рейтингах світу.

ХНУ імені В. Н. Каразіна підтримує свій імідж, має міжнародне визнання та довіру на ринку надання освітніх послуг. Медичний факультет, будучи структурним підрозділом ХНУ імені В. Н. Каразіна, разом із ним входить до переліку кращих закладів вищої освіти (ЗВО) в Україні й займає високі рейтингові місця у міжнародних системах ранжування ЗВО (дані 2020 р.) [7, 8]:

- QS World University Rankings – 477 позиція (найвища у рейтингу серед українських університетів);
- QS University Rankings EEMEA (Emerging Europe and Central Asia – Країни Європи, що розвиваються, і Центральної Азії) – 68 місце (третя позиція серед українських ЗВО);
- Times Higher Education – група 1000+;
- U-Multirank – у галузі освітньої діяльності показники університету оцінено як «дуже хороші» та «хороші», у галузі наукових досліджень та інноваційної діяльності – як нижчі за середні значення, в галузі інтернаціоналізації – як середні. У цілому, показники університету є порівняними з показниками провідних університетів Східної Європи;
- SciVerse Scopus – 2 місце із 292 долучених до нього ЗВО України;
- ТОП-10 кращих ЗВО України.

Рейтингові показники свідчать, що сильними сторонами університету є оптимальне співвідношення кількості викладачів до кількості здобувачів вищої освіти, порівняно високий відсоток публікацій за

участю міжнародних партнерів та велика частка серед студентів іноземців. Найслабкішими порівняно з іншими університетами світового класу є такі аспекти, як ознайомлення роботодавців та академічних експертів із роботою університету; низька результативність наукових досліджень та інноваційної діяльності; мала кількість захистів дисертацій [8].

В умовах пандемії для підвищення ефективності дистанційного навчання на медичному факультеті були впроваджені нові організаційні форми навчання, а саме об'єднання он-лайн і безпосередньої форм навчання дало найкращі результати, що також найбільшою мірою задовольняє потреби інтернаціоналізації.

Ще одним кроком до покращення якості медичної освіти було відкриття 29 січня 2020 р. новітнього симуляційного центру медичної підготовки. Подібних масштабних центрів із надсучасною апаратурою та рівнем підготовки інструкторів ще

не було в Україні. Відкриття центру медичної підготовки – перший крок до створення Університетської клініки, що передбачено Стратегією розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки. Спочатку навчання буде спрямоване на засвоєння базових та найбільш поширених сучасних медичних маніпуляцій, а надалі міститиме всі рівні надання невідкладної допомоги, що наближатиме українську медицину до стандартів таких всесвітньо відомих авторитетних організацій, як European Resuscitation Council, American College of Surgeons, National Association of Emergency Medical Technicians [7].

М. А. Дебичем був проведений SWOT аналіз стану інтернаціоналізації вищої освіти і виявлені сильні й слабкі сторони інтернаціоналізації в Україні, можливості та загрози (табл. 1) [3]. У цьому аналізі був врахований стан даного питання у провідних ЗВО України, у тому числі і ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Таблиця 1. Основні характеристики інтернаціоналізації вищої освіти України за М. А. Дебичем

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> • Європейська державна освітня політика (Угода про асоціацію Україна – ЄС, асоційоване членство України у програмі ЄС «Горизонт 2020», стратегічні документи). • Відповідне освітнє законодавство щодо забезпечення інтернаціоналізації вищої освіти. • Наявність державних структур з академічної мобільності та міжнародної освіти. • Ініціативний персонал університетів з досвідом реалізації міжнародних проєктів 	<ul style="list-style-type: none"> • Відсутність університетів світового класу через невідповідність якісним параметрам світових рейтингів. • Недосконале фінансове законодавство, зокрема щодо фінансової автономії університетів. • Несформованість культури якості та академічна недоброчесність. • Незадовільна якість вищої освіти. • Низький рівень англомовної компетентності студентів, викладачів і дослідників. • Обмеженість англомовної інформації щодо вищої освіти в Інтернет-просторі
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Розвиток потенціалу вищої освіти, науки, університетів, людей через участь в освітніх і дослідницьких програмах ЄС (Еразмус+, Горизонт 2020). • Створення привабливих для іноземних та міжнародних студентів вітчизняних освітніх програм і міжнародних спільних програм. • «Кругообіг інтелекту» 	<ul style="list-style-type: none"> • Невиконання зобов'язань у міжнародних проєктах, особливо як грантхолдер, університетами через законодавчі фінансові обмеження щодо використання міжнародних грантів. • Невизнання українських дипломів про вищу освіту. • Невизначеність вітчизняної вищої освіти та університетів у світовому просторі. • «Відплив інтелекту»

Можна констатувати, що нинішній стан інтернаціоналізації потребує докладання багатьох зусиль як з боку держави, так і ЗВО, щоб відповідати принципам і пріоритетам Європейського простору вищої освіти, Європейського дослідницького простору, світовим тенденціям, при цьому обов'язково

необхідно враховувати національні традиції та особливості [1, 3, 4, 12].

Висновки та перспективи подальших досліджень. ЗВО, які бажають вийти на рівень плідної участі у процесах інтернаціоналізації, доводиться докладати для цього значних додаткових зусиль і

нести додаткові затрати, які пов'язані не тільки з багатогранними задачами підвищення якості власного «освітнього продукту», але із необхідністю проведення постійного маркетингового аналізу ринку освітніх послуг.

До *сприятливих факторів* інтернаціоналізації на медичному факультеті ХНУ імені В. Н. Каразіна можна віднести те, що університет займає активну позицію в даному питанні і працює над подальшим удосконаленням діяльності в цьому напрямку. Університет має гарну репутацію та є пізнаваним на світовому та вітчизняному ринках освітніх послуг. На медичному факультеті кожного року переглядаються і модернізуються навчальні програми; здійснюється обмін науково-педагогічними кадрами; підвищується якість наукових досліджень і кількість публікацій у міжнародних виданнях та наукових конференціях; кожного року збільшуються показники академічної мобільності; інтернаціоналізація спонукає до постійного пошуку з метою забезпечення конкурентоздатності випускників.

Список літератури

1. Бакіров В. С. Міжкультурна комунікація в університеті: історичний досвід і виклики сучасності / В. С. Бакіров, Н. І. Ушакова, Л. М. Хижняк // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2017. – Вип. 39. – С. 286–293.
2. Белозьоров І. В. Медичний факультет Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з минулого в майбутнє / І. В. Белозьоров, М. С. Матвєєнко, М. І. Кириченко // Актуальні проблеми сучасної медицини. – 2018. – Вип. І. – С. 3–7. DOI: 10.26565/2617-409X-2018-1-01.
3. Дебич М. А. Теоретичні засади інтернаціоналізації вищої освіти: міжнародний досвід : монографія / М. А. Дебич. – Ніжин : ПП Лисенко, 2019. – 408 с.
4. Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 18–19 квіт. 2018 р. – Маріуполь : МДУ, 2018. – 646 с.
5. Інтернаціоналізація медичної та фармацевтичної освіти: історико-педагогічний аспект / Т. В. Лутаєва, Л. Г. Кайдалова, І. С. Сабатовська [та ін.] // 210 років фармацевтичної освіти: традиції та інновації : матеріали наук.-практ. конф., м. Харків, 27 листоп. 2015 р. – Х., 2015. – С. 62–73.
6. Культурно-гуманітарні стратегії розвитку університетської освіти в умовах динамічних суспільних трансформацій : монографія / [Л. С. Горбунова,

Серед *обмежень* слід відмітити недостатню матеріальну базу, фінансові складнощі та мовні бар'єри. Також керівництву факультету важко залучити до співпраці викладачів більш розвинених країн, оскільки існують фінансові обмеження. Основними перешкодами для мобільності студентів є: недостатнє/відсутнє фінансування; невизнання ступенів/дипломів у деяких країнах; незадовільний рівень володіння іноземною мовою; правові питання; відсутність інформації та заохочення; особисті проблеми студентів.

Колектив авторів вважає, що в сучасних умовах глобалізації постійне вивчення процесу інтернаціоналізації вищої медичної освіти є невід'ємною складовою роботи кожного викладача і може бути реалізованим шляхом власного досвіду при навчанні іноземних студентів, участі у міжнародних науково-методичних конференціях з цього питання та у педагогічних стажуваннях за кордоном із метою вивчення досвіду провідних ЗВО.

- М. А. Дебич, В. В. Зінченко та ін.] ; за ред. І. В. Степаненко. – К. : ІВО НАПН України, 2018. – 226 с.
7. Офіційний сайт медичного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна. – URL : <http://medicine.karazin.ua/ru>.
8. Офіційний сайт ХНУ імені В. Н. Каразіна. – URL : <https://www.univer.kharkov.ua/ru>.
9. Річний звіт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за 2019 рік / за заг. ред. проф. Сергія Квіта. – К. : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2020. – 244 с. – Режим доступу : <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/02/Звіт-2020.pdf>.
10. Самохіна В. У руслі Стратегії розвитку Університету на 2019–2025 рр. / В. Самохіна // Газета «Харківський університет». – 2020. – № 1 (4114). – Режим доступу : http://gazeta.univer.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2781&Itemid=2843.
11. Стратегія розвитку медичної освіти в Україні. – Режим доступу : <https://moz.gov.ua/strategija-rozvitku-medichnoi-osviti>.
12. Sopiha M. O. Socio-psychological methods of providing the education quality of future doctors / M. O. Sopiha, O. I. Pylupyshyn // Медична освіта. – 2020. – № 2. – С. 133–136. DOI: 10.11603/me.2414-5998.2020.2.11163. Retrieved from: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.2.11163>.

References

1. Bakirov, V.S., Ushakova, N.I., & Khyzhniak, L.M. (2017). Mizhkulturna komunikatsiia v universyteti: istorichniy dosvid i vyklyky suchasnosti [Intercultural communication at the university: Historical experience and challenges of our time]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina – Bulletin V. N. Karazin Kharkiv National University*, 39, 286-293 [in Ukrainian].
2. Belozorov, I.V., Matvieienko, M.S., Kyrychenko, M.I. (2018). Medychnyi fakultet Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina z mynuloho v maibutnie [V. N. Karazin Kharkiv National University School of Medicine from past to future]. *Aktualni problem suchasnoi medytsyny – Actual Problems of Modern Medicine*, 1, 3-7 [in Ukrainian].
3. Debych, M.A. (2019). *Teoretychni zasady internatsionalizatsii vyshchoi osvity: mizhnarodnyi dosvid [Theoretical principles of internationalization of higher education: international experience]*. Monohrafiia, Nizhyn [in Ukrainian].
4. (2018). Internatsionalizatsiia vyshchoi osvity Ukrainy v umovakh polikulturnoho svitovoho prostoru: stan, problemy, perspektyvy [Internationalization of higher education in Ukraine in a multicultural world space: state, problems, prospects]. *Mater. II mizhnar. nauk.-prakt. konf. – Materials of II International Scientific Practical Conference*. Mariupol, April, 18-19 [in Ukrainian].
5. Lutaieva, T.V., Kaidalova, L.H., & Sabatovska, I.S. (2015). Internatsionalizatsiia medychnoi ta farmatsevychnoi osvity: istoriko-pedahohichniy aspekt [Internationalization of medical and pharmaceutical education: historical and pedagogical aspect]. *210 rokiv farmatsevychnoi osvity: tradytsii ta innovatsii: materily nauk.-prak. konf. – Pharmaceutical Education is 210: Traditions and Innovations: Materials of Scientific and Practical Conference*. Kharkiv, November 27 [in Ukrainian].
6. Horbunova, L.S., Debych, M.A., Zinchenko, V.V., Sikorska, I.M., Stepanenko, I.V., & Shypko, O.M. (2018). *Kulturno-humanitarni stratehii rozvytku universytetskoj osvity v umovakh dynamichnykh suspilnykh transformatsii [Cultural and humanitarian strategies for the development of university education in the context of dynamic social transformations]*. Monohrafiia, Kyiv: IVO NAPN Ukrainy [in Ukrainian].
7. Ofitsiyni sait medychnoho fakultetu KhNU imeni V. N. Karazina [V. N. Karazin Kharkiv National University School of Medicine official site]. Retrieved from: <http://medicine.karazin.ua/ru> [in Ukrainian].
8. Ofitsiyni sait KhNU imeni V. N. Karazina [V. N. Karazin Kharkiv National University official site]. Retrieved from: <https://www.univer.kharkov.ua/ru> [in Ukrainian].
9. (2019). *Richnyi zvit Natsionalnoho ahentstva iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity za 2019 rik [Annual report of the National Agency for Quality Assurance in Higher Education for 2019]*. Kyiv: Natsionalne ahentstvo iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity. Retrieved from: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/02/Zvit-2020.pdf> [in Ukrainian].
10. Samokhina, V. (2020). U rusli Stratehii rozvytku Universytetu na 2019-2025 [In line with the University Development Strategy for 2019-2025]. *Hazeta «Kharkivskiy universytet» – Kharkiv University Newspaper*, 1 (4114). Retrieved from: http://gazeta.univer.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2781&Itemid=2843 [in Ukrainian].
11. Stratehiia rozvytku medychnoi osvity v Ukraini [Strategy of the development of medical education in Ukraine]. Retrieved from: <https://moz.gov.ua/strategija-rozvitku-medichnoi-osviti> [in Ukrainian].
12. Sopiha, M.O., & Pylypyshyn, O.I. (2020). Sociopsychological methods of providing the education quality of future doctors. *Medical Education*, 2, 133-136. Retrieved from: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.2.11163>.

Отримано 22.01.21
Рекомендовано 25.01.21

Електронна адреса для листування: o.gaidukova@karazin.ua